

Jordö – kustidyll sedd ur ett historiskt perspektiv

Jordöboken, utgiven av Jordö byalag, bjuder på en bred läsning om Listerby skärgård, dess historia med fiske, stenhuggeri, båtbyggeri och inte minst om människor och hus i den gamla byn Jordö.

Det som gör boken extra intressant är att varje kapitel är en personlig beskrivning om det som författaren vill förmedla. En stor tillgång är också alla gamla foton från förr.

Det mesta i boken framställs ur ett historiskt perspektiv från vikingatiden fram till 1950-talet då det började byggas sommarstugor i större omfattning.

Människorna i byn

Boken skildrar från olika synvinklar hur livet kunde gestalta sig för människorna i den gamla byn. Där var fiskarna, stenhuggarna och båtbyggarna. Men även skolväsendet och försvarsanläggningarna ges ett utrymme.

Med hjälp av berättelser från äldre generationer beskrivs i boken vilka människor som verkade här och var de bodde från 1800-talet och framåt. Naturligtvis intressant läsning för den som har anknytning till bygden, inte minst tack vare att boken är rikligt försedd med bilder på både hus och människor.

Det viktiga fisket

Fisken ha spelat en stor roll på Jordö genom seklerna. Speciellt då strandfisket.

Det fiskades både efter gulål och vandringsål, gädda, abborre, sik, mört, lax och sill. Birgitta Olving berättar sakkunnigt om detta. Under hennes morfars uppväxt hade fisket varit en livsnödvändighet liksom för de flesta andra boende på Jordö och hela familjen deltog i arbetet. Männen fiskade och kvinnorna tog hand om arbetet på land. Det var också oftast de som tidiga morgnar rodde in till Fisktorget i Karlskrona för att sälja fångsten.

Stenhuggeriet

Ellinor Gylling skriver om stenhuggeriet på Jordö med omnejd. Hennes morfar lär ha varit den siste stenhuggarlärningen på ön. Detta var i

Det strandnära fisket har alltid haft stor betydelse på Jordö. Inte minst då notdragnin efter sill. I ett enda svep kunde man få in tio ton. På bilden ses Gunnar Örsnäs, Evald Johansson, Olof Månsson och John Johansson dra not på Östanön.

Här kläs midsommarstången vid Marken på Jordö. Året var 1954.

Erik Nilsson var en av många båtbyggare på Kuggebodahalvön. Han tillverkade oftast blekingsekor.

slutet av 1920-talet. Han var då 15 år. Hans uppgift var att hugga kilhål och ersättningen var fem öre per kilhål eller sju öre om de var stora. Bara några år senare gick stenhuggeriet in i sin dödsdöds kamp, inte bara på Jordö utan i hela länet. Stenhuggarepoken i Blekinge pågick mellan 1860 och 1930 med en högkonjunktur vid sekelskiftet då mellan 3000 och 4000 man arbetade inom stenindustrin.

Skyttegravar

På Jordö finns många rester efter försvarsverk främst från första världskriget. De består av skyttegravar, förlägningsplatser och matställen. Om dessa berättar Per I Andersson.

Syftet med dessa försvarsverk var att Jordö och Almö utgjorde ytterkanten av landförsvaret för Örlogshamnen i Karlskrona. Härifrån skulle landstigningsförsök avvisas.

Båtbyggerier

Det har genom decennierna funnits flera båtvarv i Listerby skärgård. Det största och mest kända var båtbyggeriet Bruket på Tromtö öster om Jordö.

Här byggdes allt från mindre ekor till 40 fots båtar. Under storhetstiden vid 1900-talets början hade Petter Håkansson tagit

över båtbyggeriet av sin läromästare Abram Svensson. När Håkansson dog 1929 innebar detta också slutet för båtbyggeriet på Tromtö.

En annan känd båtbyggare var Samuel Truedsson som blev välkänd för sina välgjorda och vackra båtar

Kuggeboda båtbyggeri byggde inte bara ekor utan även trälare, lotsbåtar och båtar till kustbevakningen. Peter Olving berättar om olika träbåtsbyggare och om båttyper under 1800- och 1900-talen. Texten beledsagas av ett

rikligt urval av bilder på båtar, båtägare och båtbyggare.

Eget fotbollslag

Ulf Wiberg beskriver skärgårds- trafikerna på Kuggeboda brygga, som pågick från slutet av 1800-talet och fram till 1930-talet då bussarna började ta över transporter av olika slag.

Boken avslutas med en översikt över föreningslivet på Jordö. Bland annat hade Jordö en fotbollsförening. Sejouren blev kort. Föreningen startades 1971 och lades ned fem år senare. Behållningen i kassan var då 465 kronor och 70 öre, pengar som skänktes till Jordö byalag.

TEXT
Thomas Pettersson

